

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie marec 2012

II. senát

Nález:

spisová značka	II. ÚS 426/2011
súdca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	8. marca 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv v súvislosti s právom na konanie pred miestne príslušným súdom v konaní vedenom krajským súdom.</p> <p>Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal na miestne príslušnom Okresnom súde Košice II žalobu, ktorou sa domáhal ochrany osobnosti, duševného vlastníctva, autorských práv, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy.</p> <p>Sťažovateľ v podanej žalobe uviedol, že býva v Košiciach na Laboreckej ulici, avšak ako kontaktnú adresu uviedol v obci Jarovnice. Na základe takéhoto tvrdenia sťažovateľa, ako aj z údajov uvedených v zmluve o dielo a v potvrdení obce Jarovnice zo okresný súd Košice II dospel k názoru, že sťažovateľ má bydlisko v Jarovniciach.</p> <p>Keďže táto obec je v územnom obvode Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“), v zmysle § 105 ods. 1 a 2 OSP vec postúpil okresnému súdu. Tak sťažovateľa, ako aj žalovaného o postúpení veci upovedomil prípisom, avšak bez toho, aby ich zároveň poučil o možnosti postúpenie veci namietať do 15 dní od doručenia upovedomenia o postúpení (§ 105 ods. 3 OSP v znení účinnom do 31. decembra 2011).</p> <p>Sťažovateľ doručil do podateľne Okresného súdu Košice II odvolanie proti postúpeniu spisu Okresnému súdu Prešov. Odvolanie adresoval nadriadenému Krajskému súdu v Košiciach v zmysle § 105 ods. 3 OSP s vedomím, že ak účastník postúpenie namieta do 15 dní od doručenia, súd prihliada na miestnu príslušnosť podľa § 88 ods. 1 písm. o) OSP.</p> <p>Odvolanie sťažovateľa však krajskému súdu predložené nebolo a spis bol podľa neho protiprávne odstúpený Okresnému súdu Prešov.</p> <p>Okresný súd Prešov sa stotožnil s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej v skutočnosti je miestne príslušným súdom Okresný súd Košice II, a postupom podľa § 105 ods. 3 OSP v znení účinnom do 31. decembra 2011 predložil vec na rozhodnutie svojmu nadriadenému súdu, teda krajskému súdu.</p> <p>Uznesením krajského súdu bolo vyslovené, že na konanie je miestne príslušný Okresný súd Prešov.</p> <p>Udaná kontaktná adresa Jarovnice bola aktuálna v čase podania žaloby a po nej, ale nemala vplyv na trvalý pobyt sťažovateľa.</p> <p>Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Uznesením najvyššieho súdu bolo dovolacie konanie zastavené pre absenciu funkčnej príslušnosti.</p>
ratio decidendi	<p>Sťažovateľ namieta tak správnosť procesného postupu všeobecných súdov, ako aj vecnú správnosť uznesenia krajského súdu, ktorým v spore o miestnu príslušnosť rozhodol.</p> <p>Sťažovateľ ním podanú žalobu výslovne označil ako žalobu o ochranu osobnosti (popri ochrane duševného vlastníctva, autorských práv, ako aj náhrade škody). Vzhľadom</p>

na takto vymedzený predmet žaloby prichádzala do úvahy miestna príslušnosť súdu nie podľa jej všeobecnej definície uvedenej v ustanovení § 84 OSP (všeobecný súd odporcu), ale podľa špeciálneho ustanovenia § 88 ods. 1 písm. o) OSP v znení účinnom do 31. decembra 2011 (súd, v obvode ktorého má žalobca bydlisko).

Sťažovateľ tvrdí, že nesprávny bol postup Okresného súdu Košice II, ktorý napriek jeho námietke proti postúpeniu veci spis postúpil okresnému súdu namiesto toho, aby ho predložil Krajskému súdu v Košiciach na rozhodnutie o námietke.

Námietke sťažovateľa nemožno prisvedčiť.

Z ustanovení § 105 ods. 2 a 3 OSP nepochybne vyplýva, že súd, ktorému bola žaloba doručená, je povinný vec a spis neodkladne postúpiť miestne príslušnému súdu, pričom o námietke proti postúpeniu veci rozhoduje nadriadený súd toho súdu, ktorému bola vec postúpená, nie teda nadriadený súd toho súdu, ktorému bola žaloba doručená. Správne preto postupoval Okresný súd Košice II, keď napriek námietke sťažovateľa spis postúpil okresnému súdu.

Rovnako správne postupoval aj krajský súd, keď o námietke meritórne rozhodol, teda nepostúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, ako sa toho domáhal sťažovateľ.

Možno konštatovať, že Okresný súd Košice II procesnoprávne chybné postupoval, keď v písomnom upovedomení o postúpení veci zaslanom sťažovateľovi a žalovanému opomenul týchto poučiť o práve namietať postúpenie veci do 15 dní od doručenia upovedomenia o postúpení. Sťažovateľ toto pochybenie v podanej sťažnosti nenamietal. Vzhľadom na skutočnosť, že vo všeobecnosti namietol nesprávny procesný postup konajúcich súdov, ústavný súd považuje za potrebné zaoberať sa sťažnosťou aj z tohto pohľadu.

Krajský súd pochybenie Okresného súdu Košice II postrehol a v rámci jeho nápravy dodatočne poučil žalovaného o možnosti vyjadriť sa k postúpeniu veci v lehote 15 dní. Žalovaný túto možnosť aj využil. Krajský súd však bez výslovného vysvetlenia podobné poučenie sťažovateľovi neposkytol, teda pochybenie Okresného súdu Košice II takýmto spôsobom vo vzťahu voči sťažovateľovi nenaprával.

Vynára sa preto otázka, či postupom Okresného súdu Košice II v spojení s postupom krajského súdu nedošlo k ukráteniu sťažovateľa na jeho právach, resp. k zvýhodneniu žalovaného, čo by v konečnom dôsledku zakladalo porušenie čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, podľa ktorého všetci účastníci sú si v súdnom konaní rovní. Zároveň by to znamenalo aj porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu pochybenie, ktorého sa Okresný súd Košice II dopustil, v konečnom dôsledku nemohlo zasiahnuť do označených práv sťažovateľa. Sťažovateľ totiž aj bez výslovného poučenia o možnosti nesúhlasiť s postúpením veci v lehote 15 dní svoj nesúhlas včas písomne vyjadril, a tým svoje zákonom dané právo v plnom rozsahu využil. Podľa všetkého to bol dôvod, pre ktorý krajský súd poučenie o možnosti nesúhlasiť s postúpením veci poskytol iba žalovanému, nie teda aj sťažovateľovi.

Možno zovšeobecniť, že pokiaľ všeobecný súd poruší svoju povinnosť dať účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa ku právne relevantnej otázke, no účastník konania aj bez výzvy súdu zaujme v tejto otázke stanovisko, spravidla nedôjde k zásahu do základného práva.

Sťažovateľ ďalej namieta aj vecnú správnosť uznesenia krajského súdu, a to s poukazom na tú (podľa neho) rozhodujúcu okolnosť, že trvalý pobyt má v Košiciach, čo pri správnej aplikácii ustanovenia § 88 ods. 1 písm. o) OSP v znení účinnom do 31. decembra 2011 znamená, že v skutočnosti treba za miestne príslušný súd považovať Okresný súd Košice II. Pritom z argumentácie sťažovateľa je zrejmé, že pojem „bydlisko“ uvedený v spomínanom ustanovení stotožňuje s pojmom „trvalé bydlisko“.

Pre určenie bydliska [tak pre potreby ustanovenia § 85 ods. 1, ako aj § 88 ods. 1 písm. o) OSP] nie je rozhodujúce, kde je účastník konania podľa predpisov o evidencii obyvateľstva prihlásený k trvalému pobytu, ale úmysel účastníka konania trvale sa v určitom mieste zdržovať.

„Pri posudzovaní otázky miestnej príslušnosti súdu z hľadiska bydliska účastníka je daná príslušnosť toho súdu, v obvode ktorého sa občan skutočne trvale zdržuje, i keď je prihlásený k trvalému pobytu v obvode iného súdu.“ (Zborník stanovísk, správ a rozhodnutí súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR III. Praha: SEVT 1980, s. 318)

	<p>Možno konštatovať, že dlhoročná (niekoľko desiatok rokov existujúca) ustálená prax všeobecných súdov pri výklade pojmu „bydlisko“ pre potreby rozhodovania o miestnej príslušnosti rozlišuje medzi uvedeným pojmom a pojmom „trvalé bydlisko“, ktorý má administratívno-právnu povahu.</p> <p>Pojem „bydlisko“ vykladá fakticky (materiálne), a preto za rozhodujúce sa považuje, kde sa v skutočnosti účastník konania zdržuje s trvalým úmyslom. Naproti tomu pojem „trvalé bydlisko“ je skôr formálny, pretože závisí iba od toho, kde je určitá osoba prihlásená k trvalému pobytu bez ohľadu na to, či tam aj má skutočne bydlisko.</p> <p>Záver krajského súdu, podľa ktorého za bydlisko sťažovateľa bolo potrebné považovať obec Jarovnice, sa javí ako dostatočne a presvedčivo zdôvodnený vo svetle ustálenej rozhodovacej praxe už uvedenej.</p> <p>Skutkové okolnosti, ktoré krajský súd považoval za rozhodujúce, pritom nie sú vôbec sporné. Sťažovateľ ani v konaní pred ústavným súdom nepopiera, že v čase podania žaloby a aj potom žil v Jarovniciach. V žiadnom prípade nemožno preto tento záver považovať za arbitrárny či zjavne neodôvodnený. Ústavný súd nemá preto dôvod do záverov krajského súdu zasiahnuť.</p> <p>Napokon treba ešte poznamenať, že namietaná nesprávnosť uznesenia krajského súdu by v prípade dôvodnosti námietky znamenala primárne porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, pričom príslušnosť súdu ustanoví zákon. Vyslovenia porušenia tohto ustanovenia sa však sťažovateľ nedomáha. Je však tiež pravdou, že sekundárne by išlo aj o zásah do uvedeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie sťažovateľ namieta.</p> <p>Sťažnosti sťažovateľa ústavný súd nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracovala: Mgr. Gabriela Lacková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.